

БЕЗПЕКА ПРАЦІВНИКІВ БАНКУ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Лещова Марія Юріївна

Науковий керівник: доц. кафедри банківської справи Галич Р.В.

Харківський науково-навчальний інститут

ДВНЗ «Університет банківської справи»

Актуальність дослідження. Безпека персоналу банку відображає стан його внутрішнього середовища, де особливо актуальна особиста безпека персоналу. Даний процес не є однозначним і нерідко на практиці виражається через небажання банківського персоналу брати участь у кримінальних чи тіньових операціях і вимогу банківського персоналу за кваліфіковану і понаднормову працю отримувати більш справедливую оплату з урахуванням її специфіки, включаючи вплив характеру потенційних загроз при проведенні конкретних банківських операцій.

Постановка проблеми. Зараз в Україні та за кордоном велика увага приділяється загальній безпеці державних і комерційних банків. Безпека банку хвилює як керівництво, так і клієнтів банку – юридичних та фізичних осіб. У зв'язку з цим, безпеку банківської діяльності потрібно розглядати як комплексну, яка включає: 1) безпеку банку як організації; 2) безпеку працівників банку; 3) безпеку банківських операцій.

Виклад основного матеріалу. Переважна більшість банківських працівників (менеджери, економісти, бухгалтери, касири, операційні працівники, оператори ПЕОМ, програмісти, інженери тощо) належать до категорії осіб, яка займається розумовою працею. При даному виді праці мозок виконує координаційні функції та є основним працюючим органом. При цьому значно активізуються аналітичні та синтетичні функції центральної нервової системи людини, більш інтенсивно функціонують увага, пам'ять, зростає напруження зорового і слухового аналізаторів. Також при розумовій праці послабляються обмінні процеси і зумовлюються застійні явища у м'язах ніг, органах черевної порожнини і малого тазу, погіршуються постачання мозку киснем через малу рухливість та вимушену одноманітність пози. Крім цього, погіршуються функції зорового аналізатора – гострота зору, стійкість ясного бачення, контрастна чутливість, зорова працездатність [4].

Для банківських працівників часті випадки, коли формальне завершення робочого дня не перериває процес професійно-спрямованої розумової діяльності. У таких випадках розвиваються втома та перевтома організму. Стан перевтоми при розумовій праці характеризується відсутністю повного відновлення організму до чергового робочого дня,

порушенням сну, зниженням опору до дії несприятливих факторів навколишнього середовища, підвищенням нервово-емоційної збудливості.

Психофізіологічні порушення (роздратування, нервозність, нерішучість тощо), зоровий дискомфорт, перенапруження скелетно-м'язової системи, розлади центральної нервової системи, порушення репродуктивної функції – усі ці розлади можуть стати результатом тривалого використання комп'ютерів працівниками банків та значним розумовим напруженням [3].

Щоб успішно вирішувати завдання банківського сектора економіки слід акцентувати увагу на головних чинниках безпеки життєдіяльності працівників. Кадровий персонал для роботи в банках слід підбирати не лише за освітою, віком, статтю, досвідом роботи, але й урахувати дані профвідбору, стану здоров'я, психофізіологічних тестів та комунікабельної здатності. Керівництву банківських установ слід пам'ятати, що вагітним жінкам не рекомендується виконувати роботу, пов'язану з використанням комп'ютерної техніки. У всіх банках повинні розроблятися конкретні заходи щодо покращення умов праці та підвищення безпеки життєдіяльності. У банківських установах обов'язково потрібно дотримуватись правил пожежної безпеки та правил техніки безпеки при користуванні електрообладнанням. До того ж, у кожному приміщенні та на поверсі банку повинні бути: сигналізація, вивішені плани евакуації людей і матеріальних цінностей при виникненні надзвичайних ситуацій, працюючі вогнегасники, а на території банку – первинні засоби пожежогасіння (пісок, лопати, сокири, ковдри тощо).

Працівники повинні вміти надавати першу медичну допомогу та взаємодопомогу у разі ураження та травм. Інструктаж для працівників банківських установ, які працюють з комп'ютерними технологіями, слід проводити один раз на шість місяців, а періодичні медичні огляди – один раз на два роки [3].

Окрім усього вище зазначеного, безпека життєдіяльності працівників банківського сектора пов'язана з охороною праці та цивільною обороною.

Згідно з Постановою Правління Національного банку України № 271 від 08 вересня 2008 року «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо планування в банках України заходів на випадок виникнення непередбачених обставин» було розроблено методичні рекомендації з метою вдосконалення в банках України процесу планування заходів на випадок виникнення непередбачених обставин. Рекомендації розроблено на підставі Законів України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про Цивільну оборону України», нормативно-правових актів Національного банку України з питань функціонування інформаційних систем та відповідно до положень окремих принципів Базельського комітету з банківського нагляду щодо питань планування заходів на випадок виникнення непередбачених обставин. Ці

рекомендації визначають загальні методологічні підходи та принципи організації планування в банках України заходів на випадок виникнення непередбачених обставин (крім питань організації діяльності банків в особливий період, які визначаються нормативно-правовими актами Національного банку України щодо особливостей функціонування банківської системи України в разі введення особливого періоду) [2].

Працівники банків повинні знати про близьке розташування радіаційно- та хімічно-небезпечних об'єктів. При виникненні надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу в банківських установах повинні бути в наявності засоби медичного, радіаційного, хімічного, індивідуального та колективного захисту.

Запорукою безпеки життєдіяльності працівників банківської сфери та ефективної їх роботи є створення оптимальних умов праці та відпочинку, раціональне освітлення та розміщення обладнання на робочих місцях, здоровий спосіб життя, усунення шкідливих звичок, правильний режим харчування і відпочинку, уникнення стресів та психологічних травм[3].

Важливим також є дотримання правил безпеки життєдіяльності працівниками банківської служби інкасації (згідно з Постановою Правління Національного банку України від 14 лютого 2007 року № 45 «Про затвердження Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей у банківських установах в Україні») [1].

Висновки. Таким чином, підвищення рівня безпеки життєдіяльності працівників банків дозволить зменшити операційні ризики, підвищити інвестиційну та фінансову безпеку банків і в цілому економічну безпеку держави.

Список використаних джерел

1. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей у банківських установах в Україні», від 14.02.2007р. № 45 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

2. Постанова Правління Національного банку України «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо планування в банках України заходів на випадок виникнення непередбачених обставин», від 08.09.2008р. № 271 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Зеркалов Д.В. Безпека працівників банку. Монографія / Д.В. Зеркалов. – Київ: ТОВ «Основа». – 2014. – 767 с.

4. Обліванцев В.В. Безпека життєдіяльності працівників банківського сектора економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.uabs.edu.ua/library/Article/Oblivanzev_1.